

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی	رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۱۰ صبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : ۱۵ / ۱۰ / ۱۳۹۳	تعداد صفحه : ۳
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۳		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات		
	نمره		

۱	بنیان گذار مسمط است.	۰/۲۵
۲	کدام اثر از نظر محتوا، مانند شاهنامه فردوسی است ؟ الف (منطق الطیر ب) بوستان ج (خسرو شیرین نظامی د) اسکندر نامه	۰/۲۵
۳	با توجه به ابیات زیر به سوالات پاسخ دهید: ای کاش که جای آرمیدن بودی یا این ره دور را رسیدن بودی کاش از پس صد هزار سال از دل خاک چون سبزه امید بر دمیدن بودی الف (علامت هجای دوم واژه ی امید را بنویسید : ب) کدام بیت مصرع است ؟	۰/۵
۴	هر یک از واژه های مشخص شده ، کدام یک از پایه های تشبیه هستند ؟ در گلستان جهان چون غنچه های صبحدم با درون پر زخون در حال لبخندیم ما	۰/۵
۵	ارکان اصلی تشبیه موجود در بیت زیر را مشخص کنید : هیچ شک نیست که روزی اثری خواهد کرد تیر اهی که به وقت سحر انداخته ایم	۰/۵
۶	در بیت زیر چه نوع استعاره‌ای به کار رفته است ؟ بنویسید این استعاره چگونه پدید آمده است؟ پیشانی عفو تو را پر چین نسازد جرم ما آینه کی بر هم خورد از زشتی تمثالها	۰/۵
۷	نوع استعاره و مفهوم آن را در هر یک از واژه های مشخص شده بنویسید : الف (تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من هیچ کس می نپسندم که به جای تو بود ب) تو را ز کنگره عرش می زنند صغیر ندانمت که در این دامگه چه افتاده است	۱
۸	کدام یک از موارد مشخص شده ، استعاره است ؟ باز امشب ای ستاره تابان نیامدی باز ای سپیده شب هجران نیامدی	۰/۲۵
۹	کدام یک از واژه های مشخص شده مجاز است ؟ طاقت سر بریدنم باشد وز حبیبم سر بریدن نیست	۰/۲۵
۱۰	در عبارت زیر مفهوم مجاز مشخص شده و نوع علاقه آن را بنویسید : « بر صفرای خویش بر نیامدم . »	۰/۵
۱۱	مفهوم هر یک از کنایه های زیر را بنویسید : الف (هیچ کاری گر چه صائب بی تأمل خوب نیست بی تأمل آستین افشاندن از دنیا خوش است ب) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته ات به دو دست دعا نگره دارد	۰/۵
۱۲	در بیت « ای مست شیرو کیستی؟ آیا مه من نیستی؟ الف (کدام صامت بیش از بقیه تکرار شده است؟ ب) نام آرایه حاصل از این تکرار چیست ؟ گر نیستی پس چیستی؟ ای همدم تنهای دل ! »	۰/۵
۱۳	آیا بیت « گر برود جان ما در طلب وصل دوست حیف نباشد که دوست ، دوست تر از جان ماست » نمونه مناسبی برای آرایه تکرار است ؟ چرا ؟	۰/۵
	«ادامه سؤالات در صفحه دوم»	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۵ / ۱۰ / ۱۳۹۳	تعداد صفحه: ۳
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۳		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات		
	نمره		

۱۴	در عبارت های زیر سجع ها را بیابید و نوع آن ها را مشخص کنید: الف) متکلم را تا کسی عیب نگیرد سخنش صلاح نپذیرد. ب) فلان را اصلی پاک است و نیتی صاف. ج) ملک از خردمندان جمال گیرد و دین از پرهیزگاران کمال یابد.	۱/۵
۱۵	موازنه و ترصیح را در ابیات زیر پیدا کنید و دلیل خود را بنویسید: الف) ما برون را ننگریم و قال را ما درون را بنگریم و حال را ب) چرخ ار چه رفیع خاک پایت عقل ار چه بزرگ طفل راحت	۱/۵
۱۶	در ابیات زیر جناس ها را مشخص کنید و نوع دقیق هر یک را بنویسید: الف) گر آمدم به کوی تو چندان غریب نیست چون من در آن دیار هزاران غریب هست ب) پسر را نشانند پیران ده که مهتر بر او نیست مهرش بده ج) زاهد و عجب و نماز و من و مستی و نیاز تا تو را خود زمیان با که عنایت باشد د) بیا که قصر امل سخت سست بنیاد است بیار باده که بنیاد عمر بر باد است	۲
۱۷	در بیت « گر تیغ بر کشد که محبان همی زخم الف) کدام واژه ها آرایه اشتقاق ساخته‌اند؟ ب) صامت های مشترک این واژه ها را بنویسید:	۱
۱۸	در بیت زیر آرایه تلمیح را مشخص کنید و دانسته خود را در مورد آن توضیح دهید: ز حسرت لب شیرین هنوز می‌بینم که لاله می‌دمد از خون دیده فرهاد	۱
۱۹	در بیت زیر آرایه مراعات نظیر را بیابید و مشخص کنید تناسب واژه‌ها از چه جهت است؟ سر نیزه و نام من مرگ توست سرت را نباید زتن، دست شست	۰/۵
۲۰	واژه‌های تضاد را در بیت زیر نشان دهید: گفتی به غم بنشین یا از سر جان برخیز بنشینم و برخیزم فرمان برمت جانا	۰/۵
۲۱	در ابیات زیر آرایه تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را مشخص کنید: الف) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی ب) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت شیوه جنات تجری تحتها الانهار داشت	۱
۲۲	چگونگی کاربرد آرایه تناقض را در بیت زیر مشخص کنید: « ای ساکن پوینده، ای خاموش گوینده، این رمز با که گویی؟ »	۰/۵
۲۳	در عبارت « خداوند لباس هراس و گرسنگی را به آن ها چشانید. » الف) چه آرایه‌ای دیده می‌شود؟ ب) این آرایه چگونه به وجود آمده است؟	۱
۲۴	در بیت زیر واژه‌ای را که آرایه ایهام ساخته است، بیابید و معانی مختلف آن را بنویسید: ای دمت عیسی، دم از دوری مزین من غلام آن که دوراندیش نیست	۰/۷۵
	«ادامه سؤالات در صفحه سوم»	

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی	رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۱۰ صبح	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : ۱۵ / ۱۰ / ۱۳۹۳	تعداد صفحه : ۳
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۳		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات		
	نمره		

۲۵	در بیت زیر ایهام تناسب را بیابید ، ضمن بیان هر دو معنی، مشخص کنید که واژه در معنی دوم ، با کدام واژه‌ها تناسب دارد ؟ ماهیم این هفته برون رفت و به چشمم سالی است حال هجران تو چه دانی که چه مشکل حالی است	۰/۷۵
۲۶	در بیت « روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می‌ریزد، آن زر می‌زند » الف) واژه‌های لف را مشخص کنید : ب) نوع لف و نشر به کار رفته را بنویسید :	۰/۵
۲۷	اغراق به کار رفته در بیت زیر را نشان دهید : هرگز کسی ندید بدین سان نشان برف گویی که لقمه‌ای است زمین در دهان برف	۰/۵
۲۸	آرایه حسن تعلیل را در بیت زیر شرح دهید : رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار گریه‌اش بر سمن و سنبل و نسرين آمد	۰/۵
۲۹	برای مثال زیر علت ادبی ذکر کنید: « زردی برگ درختان در هنگام پاییز »	۰/۵
۲۰	« موفق باشید »	

باسمه تعالی

ساعت شروع: ۱۰ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی	راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی
تاریخ امتحان: ۱۳۹۳ / ۱۰ / ۱۵		سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۳
نمره	راهنمای تصحیح	ردیف

۰/۲۵		۱ منوچهری دامغانی (۰/۲۵)
۰/۲۵		۲ گزینه « د » / (اسکندرنامه) (۰/۲۵)
۰/۵		۳ الف) مید (U-) (۰/۲۵) ب) بیت اول (۰/۲۵)
۰/۵		۴ غنچه های صبحدم = مشبه به (۰/۲۵) ، در حال لبخندیم = وجه شبه (۰/۲۵)
۰/۵		۵ تیر = مشبه به (۰/۲۵) ، آه = مشبه (۰/۲۵)
۰/۵		۶ استعاره مکنیه (۰/۲۵) ، زیرا مشبه ذکر شده ولی همه ارکان تشبیه مورد نظر است (۰/۲۵) (یا هر توضیح مشابه دیگر)
۰/۵		۷ الف) مصرحه _ (۰/۲۵) / « معشوق » (۰/۲۵) ب) مکنیه (۰/۲۵) « قصر / دربار » (۰/۲۵)
۰/۲۵		۸ ستاره تابان (۰/۲۵)
۰/۲۵		۹ « سر » در مصراع دوم (۰/۲۵)
۰/۵		۱۰ مجاز از چشم (۰/۲۵) ، علاقه سببیه (۰/۲۵)
۰/۵		۱۱ الف) ترک دنیا (ترک تعلقات / مادیات) (۰/۲۵) (ذکر یک مورد) ب) خطا کردن / اشتباه کردن / (گرفتاری / مشکل ناگهانی) (ذکر یک مورد (۰/۲۵)
۰/۵		۱۲ الف) صامت های (س / ت) (۰/۲۵) ب) واج آرایی (۰/۲۵)
۰/۵		۱۳ بله (۰/۲۵) ، زیرا واژه دوست در چند جای بیت تکرار شده است (۰/۲۵)
۱/۵		۱۴ الف) نگیرد و نپذیرد (۰/۲۵) سجع مطرف (۰/۲۵) ب) پاک و صاف (۰/۲۵) سجع متوازن (۰/۲۵) ج) جمال و کمال (۰/۲۵) سجع متوازی (۰/۲۵)
۱/۵		۱۵ الف) ترصیع (۰/۲۵) زیرا در بیت تقابل سجع متوازی دیده می شود. (۰/۵) (یا هر توضیح مشابه دیگر) ب) موازنه (۰/۲۵) زیرا در بیت تقابل سجع های متوازن دیده می شود. (۰/۵) (یا هر توضیح مشابه دیگر)
۲		۱۶ الف) غریب ، غریب (۰/۲۵) جناس تام (۰/۲۵) ب) مهر ، مهر (۰/۲۵) جناس ناقص حرکتی (۰/۲۵) ج) نماز و نیاز (۰/۲۵) جناس ناقص اختلافی (۰/۲۵) د) بیا و بیار (۰/۲۵) جناس ناقص افزایشی (۰/۲۵) (یا کلمات باد و باده جناس ناقص افزایشی)
		« ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم »

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی	رشته : ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع : ۱۰ صبح
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان : ۱۵ / ۱۰ / ۱۳۹۳	
دانش آموزان روزانه، بزرگسالان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۹۳	مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره

۱۷	الف (محبتان و محبت) (۰/۵) ب (صامت های ح ، ب ، پ) (۰/۵)	۱
۱۸	اشاره به گریه و زاری فرهاد (۰/۲۵) آن‌گاه که در پی دیدار شیرین (۰/۲۵) به او دل می‌بندد (۰/۲۵) و سرانجام در راه وصال او جان می‌دهد (۰/۲۵) (یا هر تو ضیح مشابه دیگر)	۱
۱۹	بین واژه های سر ، تن ، دست (۰/۲۵) تناسب از نظر نوع (یا اندام‌ها و اعضای بدن) (۰/۲۵)	۰/۵
۲۰	بشین ، برخیز (یا در مصراع دوم بشینم و برخیزم) (۰/۵)	۰/۵
۲۱	الف (بوی جوی مولیان آید همی (۰/۲۵) تضمین مصراعی از رودکی (۰/۲۵)) ب (جنات تجری تحت‌الانهار (۰/۲۵) تضمین آیه ۸ از سوره البینه / (یا یکی از آیات قرآن) (۰/۲۵))	۱
۲۲	چیزی که ساکن است نمی‌تواند پویا باشد/ و چیزی که خاموش و ساکت است نمی‌تواند همزمان گوینده و ناطق باشد (۰/۵) (ذکر یک مورد)	۰/۵
۲۳	الف (حس آمیزی (۰/۵)) ب (با آمیختن دو حس چشایی و لامسه (یا لباس پوشیدنی است نه چشیدنی) (۰/۵))	۱
۲۴	دور اندیش (۰/۲۵) (در معانی: ۱- عاقبت نگر ۲- کسی که به دوری و جدایی فکر می‌کند) (۰/۵)	۰/۷۵
۲۵	ماه (۰/۲۵) در معنی اول معشوق شاعر و در معنی دوم ماه سی روزه است (۰/۲۵) در معنی دوم با واژه های (هفته و سال) تناسب دارد . (۰/۲۵)	۰/۷۵
۲۶	الف (لف : روی و چشم (۰/۲۵)) ب (لف و نشر مشوش (۰/۲۵))	۰/۵
۲۷	از بارش برف زیاد (۰/۲۵) زمین مانند لقمه ای در دهان برف قرار گرفته (۰/۲۵) (یا همه ی زمین را برف فراوان پوشانده است)	۰/۵
۲۸	شاعر دلیل گریه ی ابر بهار را دیدن بی‌وفایی و جفای روزگار (۰/۲۵) در برابر گل‌های بهاری می‌داند (۰/۲۵)	۰/۵
۲۹	زردی برگ درختان به هنگام پاییز به سبب غم دوری از یار (بهار) است. (یا هر توضیح مشابه) (۰/۵)	۰/۵
۲۰	« همکار محترم خدا قوت »	